

Begroting 2022 met meerjarenraming tot en met 2025

Deze begroting dient gelezen te worden als programmabegroting in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Voorlopig vastgesteld in het bestuur van Stark op 26 maart 2021

Gemeenschappelijke Regeling Stark
Dieselstraat 3, 7903 AR Hoogeveen
Postbus 740, 7900 AS Hoogeveen
Telefoon 0528 29 48 11

www.wijzinstark.nl

Facebook : @wijzinstark
Twitter : @wijzinstark
Linkedin : Stark, leerwerkbedrijf
Instagram : @wijzinstark

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1 Voorwoord.....	3
2 Organisatie.....	4
2.1 Missie en visie	4
2.2 Organisatieschema	5
3 Beleidsbegroting.....	6
3.1 Programmaplannen en beleidsindicatoren	6
3.1.1 Plaatsingen	6
3.1.2 Participatie – Beschut Werk	6
3.1.3 Participatie – Trajecten	7
3.1.5 Overhead	8
3.2 Paragrafen	9
3.2.1 Weerstandscapaciteit en continuïteit.....	9
3.2.2 Risico's en bijzonderheden	9
3.2.3 Benodigd weerstandsvermogen	11
3.2.4 Kengetallen	11
3.2.5 Investerings met een economisch nut.....	12
3.2.6 Financiering	12
3.2.7 Onderhoud kapitaalgoederen	13
3.2.8 Verbonden partijen.....	13
4 Financiële begroting	14
4.1 Uitgangspunten voor deze begroting	14
4.2 Overzicht van baten en lasten 2021	15
4.2.1 Toelichting vooraf.....	15
4.2.2 Overzicht van baten en lasten.....	16
4.3 Meerjarenbegroting 2022-2025	20
5 Bijlagen	22
5.1 Meerjarenbegroting na gemeentelijke bijdrage exploitatie.....	22
5.2 Geprognosticeerde balans	22
5.3 Overzicht gemeentelijke en rijksbijdragen 2022-2025	23
5.4 Verdeling taakvelden	24

1 Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2022 van Stark met een meerjarenraming tot en met 2025.

Als basis voor deze begroting is de Kadernota 2022 gebruikt. De Kadernota 2022 is op 22 januari 2021 in het bestuur voorlopig vastgesteld en ter informatie aangeboden aan de Gemeenteraden conform de vereisten uit de Gemeenschappelijke Regeling. De Kadernota wordt in de bestuursvergadering van 25 juni 2021 definitief vastgesteld.

Het Bedrijfsplan van Stark dient als leidraad voor wat betreft het beleid. Het Bedrijfsplan is in het najaar 2018 vastgesteld door de gemeenteraden van Hoogeveen, Midden-Drenthe en De Wolden. Het beleid voor Stark wordt bepaald door de drie gemeenteraden. Stark voert namens de gemeenten dit vastgestelde beleid uit. Stark maakt zelf geen beleid, omdat Stark een Bedrijfsvoerings-organisatie (BVO) is.

Stark streeft ernaar om medewerkers en deelnemers zoveel mogelijk op de reguliere arbeidsmarkt te laten werken. Onze ambitie is een inclusieve arbeidsmarkt voor iedereen. Om dit te realiseren, zetten we in op extra detachingsplekken, meer trajecten en uitbreiding van de leerwerkroutes, om ontwikkeling passend bij de doelgroep te realiseren.

De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks maximaal 2 m€ bij aan de exploitatie van Stark. In de meerjarenbegroting van Stark laten we zien dat we (ruim) onder de maximale bijdrage van 2 m€ blijven. Dit resultaat bereiken we naast detachering van medewerkers, door het bieden van HR-gerelateerde diensten aan werkgevers en gemeenten, ook door vernieuwing van de huisvesting en het inzetten op reële tarieven.

Hoogeveen, 26 maart 2021
S. Hertog,
directeur

2 Organisatie

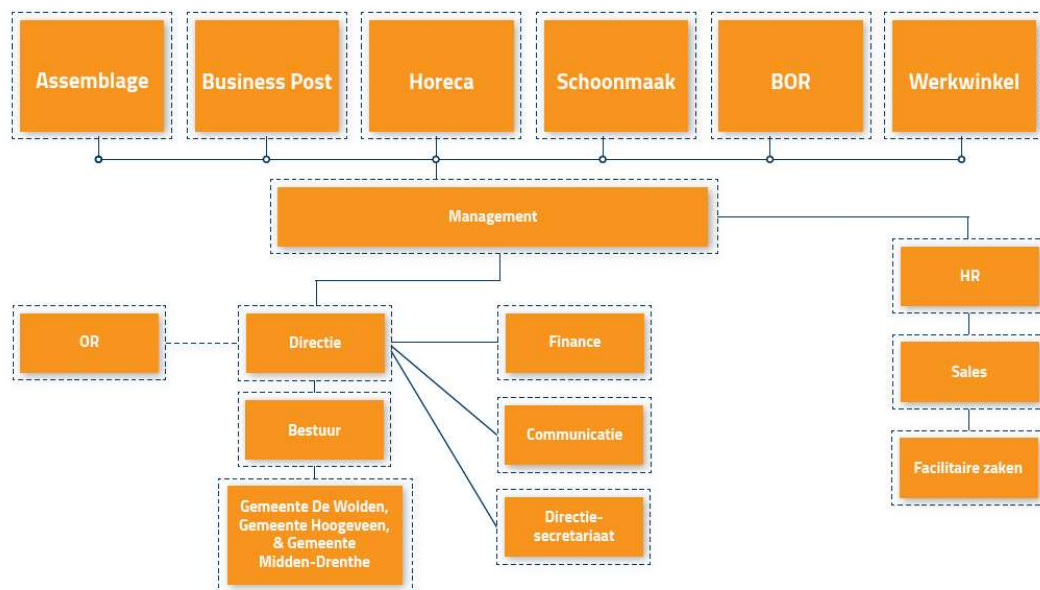
2.1 Missie en visie

Stark streeft bij de uitvoering ernaar om medewerkers en deelnemers zoveel mogelijk regulier te laten werken op de inclusieve arbeidsmarkt. We hebben dit vertaald in onze missie en visie welke in onderstaande infographic is weergegeven.

2.2 Organisatieschema

In onderstaand schema is onze organisatiestructuur weergegeven.

3 Beleidsbegroting

We geven uitvoering aan de opdrachten van de gemeenten, zoals die zijn vastgelegd in het Bedrijfsplan voor Stark, waarbij het accent ligt op de ontwikkeling als leerwerkbedrijf van en voor de inwoners van onze gemeenten. In het hoofdstuk Beleidsbegroting gaan we verder in op onze plannen voor 2022 met de daarbij behorende verplichte beleidsindicatoren. Eveneens bevat dit hoofdstuk een uiteenzetting van de verplichte paragrafen.

3.1 Programmaplannen en beleidsindicatoren

3.1.1 Plaatsingen

Stark streeft ernaar om medewerkers en deelnemers zoveel mogelijk regulier te laten werken op de inclusieve arbeidsmarkt. Wij bieden hierbij mogelijkheden om medewerkers te detacheren bij reguliere werkgevers. Het instrument kan via een individuele detachering ingezet worden, maar ook door middel van groepsdetacheringen. We streven jaarlijks naar nieuwe detacheringen. Dit is, als gevolg van krimp in onze SW-populatie, niet altijd te zien in een daadwerkelijke groei van onze bruto omzet detachering ten opzichte van voorgaand jaar. Voor 2022 hebben we onszelf als doel gesteld om ten opzichte van 2020 75 k€ meer omzet te genereren uit (nieuwe) detacheringsplekken tegen reële, onafhankelijke tarieven. Naast detacheringen heeft Stark ook het instrument Begeleid Werken om SW op de reguliere arbeidsmarkt te laten participeren. We zien bij dit instrument weinig ontwikkeling, anders dan een krimp van 5% als gevolg van een ouder wordende populatie.

3.1.2 Participatie – Beschut Werk

In de afgelopen jaren hebben we een gestage groei gezien in het aantal beschutte werkplekken bij Stark. We verwachten dat deze groei zich voortzet in de komende jaren. In onderstaand overzicht wordt het verwachte aantal werkplekken (gemiddeld) voor de komende jaren per gemeente weergegeven.

Beschut werk Participatiewet	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Hoogeveen	40	45	50	56
Midden-Drenthe	17	21	24	27
De Wolden	6	7	8	9
Totaal	62	72	82	92

3.1.3 Participatie – Trajecten

Centraal staat bij Stark het samen met de gemeenten ontwikkelen en uitvoeren van trajecten voor mensen vanuit de Participatiewet. Het doel van deze trajecten is dat er medewerkersvaardigheden opgebouwd worden, waardoor de deelnemers kunnen uitstromen naar regulier werk. Nadat het traject is afgerond, kunnen de gemeenten de deelnemers plaatsen op de arbeidsmarkt. Bij voorkeur direct aansluitend aan het traject, waardoor er sprake is van een naadloze overgang. Daarom is het van groot belang dat de samenwerking tussen de gemeenten en Stark goed verloopt. Stark investeert daarom veel in deze samenwerking.

We organiseren het Taalcafé, geven de opleiding SoVaRet/ Empowerment, geven sollicitatietrainingen, begeleiden een groot aantal mensen in het vacaturecafé en houden (waar mogelijk) werkgeversbijeenkomsten.

Op deze wijze rust Stark personen beter uit om succesvol een baan te kunnen vervullen op de reguliere arbeidsmarkt.

De werkgeversbijeenkomsten zijn ervoor om werkgevers te vertellen op welke wijze zij mensen van Stark kunnen inzetten voor hun werkzaamheden in het kader van detachering en/of begeleid werken of plaatsingen in het kader van de WSW. Diverse ondernemers delen dan met andere ondernemers hun positieve ervaringen met medewerkers van Stark. Daarnaast zijn deze bijeenkomsten gericht op het vergroten van de samenwerking met het bedrijfsleven. We kunnen tijdens deze bijeenkomsten onderzoeken waar Stark en het bedrijfsleven elkaar versterken. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van ondersteuning in de productie of technische werken bij Stark of bij het begeleiding van re-integratietrajecten van medewerkers bij bedrijven door Stark. Onder het motto “Samen sterker”.

3.1.4 Leerwerkroutes en ontwikkeling

Stark heeft als missie om te ondersteunen in de ontwikkeling van talenten wat leidt tot duurzaam werk. In onze organisatie gaan we een verandering door om van een werk-leerbedrijf een leer-werkbedrijf te worden. Wij geloven dat iedereen zich kan ontwikkelen en kan blijven leren. Om deze missie tot uiting te brengen, hebben we het project “Stark naar Buiten” ontwikkeld. Dit project bestaat uit meerdere plannen, onder andere de beweging van binnen naar buiten, het ontwikkelgericht inrichten van onze Binnenafdelingen, het meetbaar maken van de ontwikkeling, diversiteit in werkaanbod en het bieden van perspectief. Door het kennen van de kwaliteiten en talenten van medewerkers, en het gesprek te voeren over de ontwikkeling om buiten Stark te werken, worden er meer detacheringen gerealiseerd. We hanteren het Dariuz Assessment om de talenten van onze medewerkers te ontdekken. Daarnaast wil Stark, zoals gezegd, perspectief bieden voor de brede doelgroep. Dit betekent dat we op projectbasis gaan bekijken of we voor trajectdeelnemers ook het vakfit worden kunnen organiseren.

Leerwerkroutes helpen medewerkers en deelnemers werkfit en/of vakfit te worden. Een voorbeeld van een nog te ontwikkelen leerwerkroute is de leerlijn schoonmaak. Werken in de schoonmaak is laagdrempelig en er is veel vraag vanuit de markt. De leerlijn geeft een beeld van de mogelijkheden van de medewerker of deelnemer, het draagt bij aan het ontwikkelen van werknemersvaardigheden en de medewerker of deelnemer kan hierin tot een bepaald niveau vakvaardigheid ontwikkelen. Hierdoor kan hij doorstromen naar een reguliere functie.

Ook in het groen trainen wij op werknemersvaardigheden en de verschillende competenties die nodig zijn in het werkzame leven. In Hollandscheveld is een leerwerk-trainingscentrum gecreëerd waar vanuit medewerkers of deelnemers gecoacht en getraind worden om vervolgens ingezet te worden in groenprojecten bij gemeenten of reguliere werkgevers. We trainen ze bijvoorbeeld op vaardigheden in het bosmaaien, maar ook het veilig kunnen werken langs de weg.

Voor 2022 gaan we ons inzetten in samenwerkingsverbanden met reguliere (groen-)werkgevers en collega SW-bedrijven in de (arbeids-)regio. Hierdoor ontstaat een diversiteit aan werkzaamheden (en omgeving), maar ontstaat ook een grotere kans op een detachering of een reguliere baan.

3.1.5 Overhead

Een uiteenzetting van de overhead wordt toegelicht in de bijlagen van deze begroting. De in 2022 begrote overheadslasten van Stark bedragen 7,6% van het begrotingstotaal. Daarmee laten we een verbetering zien van 0,6% ten opzichte van de beheersbegroting 2021.

3.2 Paragrafen

In dit hoofdstuk is specifieke informatie opgenomen volgens de artikelen 9 en 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

3.2.1 Weerstandscapaciteit en continuïteit

De weerstandscapaciteit van Stark bestaat uit de algemene bedrijfsreserve. In onderstaande tabel wordt de algemene bedrijfsreserve weergegeven.

Afbouw vermogen beleidsbegroting 2022	
* € 1.000	
Algemene Reserve 01-01-2019	2.137
Resultaat 2019	-632
Algemene reserve 31-12-2019	1.505
Resultaat 2020	632
Algemene reserve 31-12-2020	2.137
Begroot ten laste van algemene reserve 2021	-495
Algemene reserve 31-12-2021	1.642
Begroot ten laste van algemene reserve 2022	-33
Algemene reserve 31-12-2022	1.609

Indien de reserve is uitgeput wordt op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Stark en de Wet Gemeenschappelijke Regeling, mede in combinatie met eisen van de Bank Nederlandse Gemeenten de tekorten van Stark gedekt door de deelnemende gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor de continuïteit. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

3.2.2 Risico's en bijzonderheden

Binnen iedere organisatie zijn er risico's. Er zijn algemene risico's waar iedere organisatie mee te maken krijgt, risico's welke af te dekken zijn door verzekeringen, risico's waar beheersmaatregelen voor te treffen zijn en risico's waarop de organisatie geen invloed op heeft. Ook is niet bij ieder risico direct een waarde aan te koppelen. Een risico betekent niet dat het ook gaat gebeuren. Bij een risico waar enigszins waarde aan te koppelen is, is het risicobedrag: kans x effect/impact. In onderstaande tabel is deze berekening weergegeven.

Risico (bedragen x € 1.000)	Kans (%)	Impact	Risicobedrag
a. Lagere gemeentelijke bijdrage Beschut Werk	50%	-906	-453
b. Vertraging optimalisering ondersteunend personeel	70%	-1.002	-702
c. Omzetsderving Corona	50%	-760	-380
d. Debiteurenrisico i.v.m. Corona	20%	-86	-17
e. Uitkomst oriënterend onderzoek SW De Wolden	ntb	ntb	ntb
f. Stijging ziekteverzuim - omzetsderving	25%	-180	-45
g. Vertraging realiseren nieuwbouw	50%	-80	-40
Totaal		-3.014	-1.637

Ad. A. Lagere gemeentelijke bijdrage Beschut Werk

Vanaf 1 januari 2021 is de basis voor het factureren de loonkostensubsidie van Beschut Werk aan de gemeenten de werkelijke loonwaarde van onze medewerkers. De loonwaardemetingen vinden in 2021 plaats. De werkplekken van Beschut Werk

zijn dusdanig aangepast voor de medewerker dat deze niet 1 op 1 te meten zijn met een reguliere werkplek. Wat maakt dat we verwachten dat de loonwaarde hoger uitvalt dan de 30% welke voor 2021 als basis diende voor ons contract. Voor de komende jaren verwachten we daarmee een daling in onze omzet/bijdrage.

Ad. B. Vertraging optimalisering ondersteunend personeel

In voorgaande beleidsbegrotingen en in de beleidsbegroting met meerjarenraming van 2022 en verder is uitgegaan van een geleidelijke daling in loonkosten van ondersteunend personeel. In verhouding tot de krimp in de SW-populatie lijkt dit een logisch gevolg. Echter constateren wij dat, mede als gevolg van schaalnadelen uit de splitsing Alescon, er nog professionalisering van het ondersteunend personeel moet plaatsvinden om deze financiële besparing mogelijk te maken. In het genoemde risicobedrag is rekening gehouden met de loonkosten en met de inhuur van externen, maar nog niet met de beheersmaatregel om ondersteunend personeel te detacheren. Als de professionalisering niet tijdig lukt en daardoor de detacheringsoptbrengsten niet gehaald worden, zal het risicobedrag nog groter worden.

Ad. C. Omzetsderving corona

Nederland is nog steeds in de ban van corona. Dit heeft naast maatschappelijke consequenties ook financiële consequenties. Medewerkers kunnen of mogen niet werken doordat zij, in termen van het RIVM, tot de risicogroep behoren of doordat ze met corona-gerelateerde klachten thuis moeten blijven. Daarnaast ondervinden ook de bedrijven waar Stark mee samenwerkt nadelen als gevolg van corona. Waardoor het mogelijk is dat sommige bedrijven minder of geen werk meer hebben. Met als gevolg dat er minder werk voor Stark is. We zien bij Stark in de eerste maanden van 2021 een negatief effect op de omzet. Zowel bij de Binnenafdelingen als bij de Werkwinkel. Wat de toekomstige effecten gaan zijn, is niet te overzien. Voor nu is 10% van de omzet 2020 als omzetsderving meegenomen.

Ad. D. Debiteurenrisico i.v.m. corona

Hoe langer de economische crisis als gevolg van corona duurt, hoe groter het risico wordt dat debiteuren niet meer in staat hun rekeningen te betalen. Het risicobedrag is bepaald door 10% van het debiteurensaldo per 31-12-2020 te nemen.

Ad. E. Uitkomst oriënterend onderzoek SW De Wolden

In onze kadernota hebben we opgenomen dat gemeente De Wolden een oriënterend onderzoek in 2021 uitvoert naar de toekomstmogelijkheden voor het georganiseerd bieden van passend werk aan de groep SW werknemers en werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Of hier financiële gevolgen voor Stark uit voort vloeien, is niet bekend.

Ad. F. Stijging ziekteverzuim - omzetsderving

Het ziekteverzuim binnen Stark is fors. Het jaar 2020 sloten we af met een ziekteverzuim van circa 17%. We zien door de vergrijzing van ons medewerkersbestand dat het ziekteverzuim lastig te reguleren is. Het merendeel van het ziekteverzuim is middellang tot lang ziekteverzuim, welke nagenoeg niet te beïnvloeden is door Stark. Ziekteverzuim betekent een lagere bezetting, waardoor potentieel omzetsderving kan ontstaan.

Ad. G. Vertraging realiseren nieuwbouw

Stark heeft op 25 februari 2020 akkoord gekregen van het bestuur om herhuisvesting te regelen. Met deze nieuwe huisvesting was een behoorlijke kostenbesparing te realiseren. De verwachting in voorgaande beleidsbegroting met meerjarenraming was dat Stark per 2023 een nieuwe huisvesting gerealiseerd zou hebben. In welke

vorm de nieuwe huisvesting gerealiseerd gaat worden, wordt eind Q1 2021 besloten door het bestuur. Het wordt een uitdaging om in het tijdsbestek van circa 1,5 jaar nieuwe huisvesting te realiseren. Wat zou kunnen betekenen dat de begrote kostenbesparingen niet tijdig gerealiseerd kunnen worden.

3.2.3 Benodigd weerstandsvermogen

De deelnemende gemeenten dragen jaarlijks maximaal 2 m€ bij ter dekking van de begroting (een afspraak uit 2018). Om deze afspraak te garanderen en met de in 3.2.2 genoemde risico's te kunnen financieren, is een weerstandsvermogen ter hoogte van minimaal 1,6 m€ benodigd. Daarnaast hebben we een beheersbegroting 2021 met daarin een onttrekking uit de reserve ter hoogte van 495 k€ afgegeven. Totaal is het benodigd weerstandsvermogen circa 2 m€.

Daarnaast is in deze beleidsbegroting nog geen rekening gehouden met projectkosten voor de bouw van een nieuw pand. Hiervoor zal dan nog een aparte projectbegroting opgesteld moeten worden. Als onderdeel van de reserves van Stark kan voor het project een deel als bestemmingsreserve projectkosten nieuwbouw aangewend worden.

3.2.4 Kengetallen

Onderstaande kengetallen zijn er op gericht om op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie (en het verloop daarvan) van voor Stark.

Financiële kengetallen:	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Netto schuldquote	26,90%	19,87%	7,03%	7,33%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	26,90%	19,87%	7,03%	7,33%
Solvabiliteitsratio	32,15%	33,01%	-0,86%	44,00%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. In 2022 zal naar verwachting de liquiditeit van Stark dalen, hierdoor stijgt de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Stark in staat is zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Door het positieve resultaat welke Stark behaalt heeft in 2020, is het eigen vermogen voldoende op niveau om potentiële risico's af te kunnen dekken.

3.2.5 Investerings met een economisch nut

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. In de meerjarenraming is in 2023 een investering in nieuwe huisvesting opgenomen.

3.2.6 Financiering

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) dient een treasury paragraaf bij begroting te worden toegevoegd. Het algemene beleid betreffende de uitvoering van de treasuryfunctie is neergelegd in het treasury statuut, deze is vastgesteld in de bestuursvergadering van 25 januari 2019. Het treasurybeleid is gericht op het minimaliseren van de financiële risico's en binnen de geldende kaders een zo optimaal mogelijk rendement te behalen.

Onderstaande tabel geeft de begrote omvang van de kasgeldlimiet weer.

Kasgeldlimiet		2022
(* € 1.000)		
	Omvang van de begroting per 1 januari (= grondslag)	27.912
	Omvang kasgeldlimiet	
1.	Toegestane kasgeldlimiet	
	in procenten van de grondslag	8,2%
	in een bedrag	2.289
2.	Omvang vlottende korte schuld	
	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0
	Schuld in rekening-courant	630
	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	0
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0
3.	Vlottende middelen	
	Contante in kas	0
	Tegoeden in rekening-courant	0
	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	0
4.	Toets kasgeldlimiet	
	Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	630
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	2.289
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-) (1 - 4)	1.659

De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen, conform de wet Ufdo, niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de berekening van de renterisiconorm weergegeven.

Renterisiconorm (* € 1.000)		2022
Basisgegevens		
1.	Renteherziening op vaste schuld o/g	0
2.	Betaalde aflossingen	186
3.	Renterisico (1 + 2)	186
4.	Renterisiconorm	5.582
5a.	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	5.396
5b.	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	0
Berekening renterisiconorm		
4a.	Totale lasten op de begroting	27.912
4b.	Het bij Ministeriële regeling vastgestelde %	20%
4.	Renterisiconorm (4a x 4b/100)	5.582

3.2.7 Onderhoud kapitaalgoederen

Stark heeft geen meerjarig onderhoudsplan voor haar huisvesting. Als gevolg hiervan worden jaarlijks alle onderhoudsuitgaven ten laste van de exploitatie gebracht.

3.2.8 Verbonden partijen

Stark participeert in Stark Sales en Participation B.V. (SSP). SSP B.V. is een moedermaatschappij van diverse deelnemingen. In onderstaand overzicht zijn deze deelnemingen weergegeven. Waarbij Stark-Flex B.V. en PVA B.V. personeels-B.V.'s zijn. De overige deelnemingen worden naar verwachting 2021 geliquideerd. In deze deelnemingen vinden geen activiteiten plaats.

Overzicht deelnemingen SSP B.V.	
Naam en jaar van oprichting	Belang SSP
Stark-Flex B.V. (2007)	100%
PVA B.V. (2010)	100%
Job Support & Facilities II B.V. (2003)	100%
Job Support & Facilities B.V. (2001)	100%
Drentse Horeca Bedrijven B.V. (2004)	100%
Stark Cleaning B.V. (2007)	100%

4 Financiële begroting

De financiële begroting bestaat uit de baten en lasten van de begroting 2022 en een toelichting daarop. Daarnaast wordt er inzage gegeven in de meerjarenraming over de jaren 2023 tot en met 2025.

4.1 Uitgangspunten voor deze begroting

Bij het opstellen van deze begroting zijn de volgende documenten als uitgangspunt genomen:

- de beleidsbegroting 2022 van Stark;
- de interne beheersbegroting 2021, zoals die op 22 januari 2021 in het bestuur is vastgesteld;
- de kadernota 2022 Gemeenschappelijke Regeling Stark, zoals die op 22 januari 2021 in het bestuur voorlopig is vastgesteld en vervolgens aan de gemeenteraden ter informatie werd aangeboden.

Overige uitgangspunten in de begroting zijn:

- de verwachtingen voor 2021 op basis van de op dit moment bekende feiten en omstandigheden, exclusief eventuele effecten van de coronapandemie;
- het volume SW 2022 in arbeidsjaren (aja) wordt gebaseerd op de verwachte eindstand voor het jaar 2021, geen nieuwe instroom vanaf 2021 en een uitstroom van circa 5% per jaar vanwege natuurlijk verloop;
- aantal plaatsingen Beschut Werk in het kader van de Participatiewet is gebaseerd op taakstellingen en prognoses van het Rijk;
- de grondslag voor de bepaling van de rijksbijdrage Stark is de septembercirculaire van 2020. Het macrobudget SW uit de circulaire is gecorrigeerd met een LPO-compensatie. Het aandeel van Stark in het macrobudget is bepaald op basis van een gemiddelde percentage van de afgelopen jaren;
- er is een inschatting gemaakt van een salarisverhoging SW, een gemiddelde van 2,12% (op basis van het verleden). Daarnaast is rekening gehouden met een krimp in aantal van circa 5% per jaar;
- er is nog geen rekening gehouden met eventuele uitkomsten uit de Cao Aan de Slag, of eventuele verschuiving in medewerkers tussen Stark Flex B.V. en Stark als gevolg van de uitkomsten Cao Aan de Slag;
- een eventuele uitbreiding van de beschutte werkplaats met arbeidsmatige dagbesteding uit de huidige WMO wordt – vooralsnog – niet meegenomen in de begroting;
- er wordt ingezet op nieuwe detacheringsplekken de komende jaren;
- de afgesproken beheersmaatregelen vanuit de hei-avond van 25 februari 2020;
- in de meerjarenbegroting gaan wij ervan uit dat we kostenbesparingen realiseren als gevolg van het bouwen van een nieuw en duurzaam pand. De projectkosten voor deze nieuwbouw zijn niet meegenomen in deze exploitatiebegroting. Hiervoor zal een aparte projectbegroting opgesteld worden;
- gelijkblijvende economische omstandigheden;
- omzet in trajecten Participatiewet ter hoogte van 375 k€.

4.2 Overzicht van baten en lasten 2021

4.2.1 Toelichting vooraf

Gemeentelijke omzet Beheer Openbare Ruimte

In 2020 is tussen Stark en de gemeenten een uitgangspunt inzake gelijke en reële tarieven voor BOR afgesproken. Deze uitgangspunten zijn nog niet geconcretiseerd in aantallen en totaal budget per gemeente. In 2021 wordt dit verder uitgewerkt en is voornamelijk afhankelijk van de budgetten van de gemeenten. In deze beleidsbegroting met meerjarenraming is uitgegaan van de oude contractwaarden aangezien informatie op basis van de nieuwe uitgangspunten nog ontbreekt.

Raamovereenkomst Stark

De raamovereenkomst Stark 2019-2023 geeft aan dat de gemeentelijke bijdrage wordt samengesteld uit het exploitatietekort minus de verwachte rijksbijdrage gebaseerd op de taakstelling. Voor de verdeling van het hiervoor genoemde exploitatietekort hanteert Stark een verdeling op het aantal SE.

Weergave staat van baten en lasten

De staat van baten en lasten in paragraaf 4.2.2. is opgesteld conform de richtlijnen uit de BBV voorschrijven. In bijlage 5.1 wordt de staat van baten en lasten 2022 inclusief de meerjarenraming weergegeven in een exploitatie- en subsidieresultaat, het resultaat na gemeentelijke bijdrage in de exploitatie en eventuele onttrekking aan de algemene bedrijfsreserve.

4.2.2 Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel is een samenvatting van de baten en lasten van de beleidsbegroting 2022 in vergelijking met de beheersbegroting 2021 en jaarrekening 2020. Het overzicht van baten en lasten is exclusief de gemeentelijke bijdrage in de exploitatie.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Bruto omzet	7.642	7.761	-120	7.598
Overige opbrengsten	50	50	0	250
Gemeentelijke bijdrage Beschut en vervoer	1.051	926	124	3.027
Rijksbijdrage	17.862	18.344	-482	20.127
Incidentele baten	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	0	0	0	-58
Totaal Baten	26.604	27.082	-478	30.945
Inkoopwaarde van de omzet	735	774	-39	911
Personeelskosten begeleidend personeel	4.197	4.482	-285	4.049
Personeelskosten SW & Beschut Werken	21.237	21.805	-568	22.375
Afschrijvingskosten	298	298	0	372
Huisvestingskosten	791	768	23	993
Indirecte productiekosten	873	919	-46	883
Beheerskosten	423	432	-9	370
Incidentele lasten	50	50	0	34
Financiële lasten	33	49	-16	62
Totaal Lasten	28.637	29.577	-940	30.049
Resultaat	-2.033	-2.495	462	896

Toelichting op de begroting

Brutomarge

De brutomarge bestaat uit de bruto omzet verminderd met de inkoopwaarde van de omzet. In onderstaand overzicht wordt dit weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Bruto omzet	7.642	7.761	-120	7.598
Inkoopwaarde van de omzet	-735	-774	38	-911
Totaal	6.906	6.988	-82	6.687

De brutomarge is te categoriseren in diverse rubrieken. In onderstaand overzicht wordt de brutomarge per rubriek weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Leer/werk bedrijf excl BOR	1.260	1.326	-66	1.484
BOR	2.688	2.828	-140	2.928
Detacheringen	2.154	2.129	25	1.720
Externe markt (trajecten e.d.)	550	500	50	437
Overige	255	205	50	118
Totaal	6.906	6.988	-82	6.687

In de omzet van het leer/werkbedrijf en BOR is rekening gehouden met een krimp van 5% in de SW populatie. De detacheringsoptbrengsten stijgen licht met 25 k€ ten opzichte van de beheersbegroting 2021. In beide jaren zit een ambitie begroot om extra te detacheren tegen reële tarieven.

De brutomarge Externe markt stijgt ten opzichte van de begroting van 2021. Stark heeft in de begroting rekening gehouden met te verlenen dienstverlening aan andere gemeenten. De ambitie voor 2022 is om deze omzet te verhogen met 50 k€. Daarnaast is een verhoging in de overige omzet opgenomen in de begroting als gevolg van uitbreiding van detachering ondersteunend personeel. Beide stijgingen in 2022 ten opzichte van 2021 zijn conform de afgesproken beheersmaatregelen op de hei-avond van 25 februari 2020.

Gemeentelijke omzet

In onderstaand overzicht wordt de post gemeentelijke omzet weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Hoogeveen	€ 1.398	€ 1.461	€ -63	€ 1.481
Midden-Drenthe	€ 1.942	€ 2.037	€ -95	€ 2.034
De Wolden	€ 240	€ 251	€ -10	€ 218
Totaal	€ 3.580	€ 3.749	€ -169	€ 3.733

De omzet van Stark komt voor een substantieel deel tot stand door opdrachten van de gemeenten.

De omzet van de deelnemende gemeenten zal naar verwachting over 2022 3.580 k€ bedragen, een negatieve afwijking ter hoogte van 169 k€ ten opzichte van de beheersbegroting 2021. In de gemeentelijke omzet houden we rekening met de krimp in de SW populatie. Met uitzondering van de omzet van trajecten welke we voor 375 k€ hebben meegenomen, conform de huidige omzettaakstelling met de gemeenten.

De bonus van 6% over de omzet zal op basis van de werkelijke omzet na afloop van het boekjaar worden verrekend. De berekening van de gemeentelijk bijdrage op basis van de bonus voor het jaar 2022 is opgenomen in de bijlage 5.2.

Gemeentelijke bijdrage Beschut en vervoer

In onderstaand overzicht wordt de post gemeentelijke bijdrage Beschut en vervoer weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Beschut Werk	844	709	135	771
Collectief Vervoer	207	217	-10	220
Loonkostensubsidie BAB	-	-	-	36
Totaal	1.051	926	125	1.027

De bijdrage Beschut Werk stijgt naar verwachting ten opzichte van de beheersbegroting 2021. De verwachting is dat we kunnen groeien in het aantal beschutte werkplekken. De daling in de omzet van 2021 ten opzichte van de jaarrekening 2020 wordt veroorzaakt door wijziging in de grondslagen voor facturering van de bijdrage. Zie ook de paragraaf 3.2.2 risico's en bijzonderheden. De bijdrage collectief vervoer daalt naar verwachting met 5% ten opzichte van de beheersbegroting 2021. De gemeentelijke bijdrage in de exploitatie bedraagt 2.000 m€. De verdeling van deze bijdrage per gemeente is opgenomen in de bijlage van deze rapportage.

Rijksbijdrage

In onderstaand overzicht wordt de post rijksbijdrage weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Bijdrage WSW	17.862	18.344	-482	20.143
Bijdrage buitengemeente	-	-	-	-16
Totaal	17.862	18.344	-482	20.127

De rijksbijdrage van 2022 is bepaald op basis van de septembercirculaire gecorrigeerd met een ingeschatte loon- en prijscompensatie. Het aandeel van Stark in het macrobudget SW is ingeschat op een gemiddeld percentage over de afgelopen jaren. Het verschil van bijna 2 m€ tussen de beheersbegroting 2021 en de jaarrekening 2020 wordt met name veroorzaakt door de in 2020 uitgekeerde coronamiddelen.

Personeelskosten begeleidend personeel

In onderstaand overzicht wordt de post loonkosten begeleiden personeel weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Loonkosten ambtenaren	585	621	-37	588
Personeel van derden	3.489	3.703	-214	3.434
Assessment/potentieel onderzoeken	2	2	-	1
Overige secundaire personeelslasten	121	157	-35	26
Totaal	4.197	4.482	-286	4.049

De daling in personeelskosten begeleidend personeel kunnen we in 2022 nog realiseren door de inleenkosten van PVA B.V. voor het grotendeel van ons ondersteunend personeel te verlagen. Zoals reeds aangegeven bij de paragraaf Risico's en bijzonderheden, is de professionalisering van Stark nog een uitdaging. Voor 2022 nog geen financiële uitdaging. Maar wanneer we ook na 2022 de vorige meerjarenraming willen blijven halen, zal er voor de jaren erna circa 100 k€ per jaar aan inhuur derden en totaal 2,5 FTE besparing gerealiseerd moeten worden

Loonkosten SW en Beschut werken

In onderstaand overzicht wordt de post loonkosten SW en Beschut werken weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Loonkosten SW	18.553	19.163	-610	19.817
Vorming en opleiding	61	64	-3	64
Geneeskundige zorg en arbo	155	163	-8	162
Reiskosten	334	352	-18	387
Kosten werkkleding	74	78	-4	75
Secundaire personele lasten	191	174	17	136
Begeleid Werken	1.034	1.061	-27	1.099
Beschut Werken	834	750	84	635
Totaal	21.237	21.805	-569	22.375

In de loonkosten SW is rekening gehouden met een gemiddelde loonstijging van 2,12% (op basis van een gemiddelde van voorgaande jaren) en er is rekening gehouden met 5% krimp. In de kosten van het Begeleid Werken is ook rekening gehouden met 5% krimp. Bij het Beschut Werken verwachten we een groei in het aantal werkplekken.

Overige bedrijfskosten

In onderstaand overzicht worden de overige bedrijfskosten weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Afschrijvingskosten	298	298	-	372
Huisvestingskosten	791	768	23	993
Indirecte productiekosten	873	919	-46	883
Beheerskosten	423	432	-9	370
Financiële kosten	33	49	-16	62
Totaal	2.418	2.466	-48	2.680

De afschrijvingskosten zijn gelijk gehouden aan 2021, omdat alleen in vervanging van middelen wordt geïnvesteerd. De indirecte productiekosten houden verband met de omzet welke met 5% daalt. Bij de beheerskosten is rekening gehouden met een kostenbesparing van 2%. Daarnaast verwacht Stark dat de energiekosten gaan stijgen.

Incidentele kosten

In onderstaand overzicht zijn de incidentele kosten weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Jaar rekening 2020
Incidentele kosten	50	50	-	34
Totaal	50	50	-	34

In 2022 wordt een budget van 50 k€ aangehouden om incidentele kosten op te kunnen vangen.

4.3 Meerjarenbegroting 2022-2025

In onderstaand overzicht wordt de meerjarenbegroting weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beleids begroting 2023	Beleids begroting 2024	Beleids begroting 2025
Bruto omzet	7.642	7.367	7.069	6.760
Overige opbrengsten	50	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage Beschut en vervoer	1.051	1.186	1.317	1.466
Rijksbijdrage	17.862	17.331	16.729	16.066
Incidentele baten	0	0	0	0
Totaal Baten	26.604	25.885	25.115	24.292
Inkoopwaarde van de omzet	735	699	664	630
Personeelskosten begeleidend personeel	4.197	4.022	4.052	4.063
Personeelskosten SW & Beschut Werken	21.237	20.569	19.915	19.276
Afschrijvingskosten	298	548	548	548
Huisvestingskosten	791	377	388	400
Indirecte productiekosten	873	829	788	749
Beheerskosten	423	415	407	398
Incidentele lasten	50	50	50	50
Financiële lasten	33	84	75	68
Totaal Lasten	28.637	27.593	26.886	26.183
Resultaat	-2.033	-1.708	-1.771	-1.891

Toelichting op de meerjarenbegroting

In de meerjarenbegroting zijn de volgende ontwikkelingen afwijkend van de meerjarenbegroting van voorgaand begrotingsjaar:

- We hanteren het voorzichtigheidsprincipe in de meerjarenbegroting;
- In de huisvestingskosten en in de afschrijvingskosten is vanaf 2023 rekening gehouden met de aanschaf/bouw van een nieuw pand ter vervanging van de Dieselstraat 3 in Hoogeveen. Deze herhuisvesting brengt de nodige kostenbesparingen met zich mee;
- In de rijksbijdrage is ook vanaf 2023 rekening gehouden met een afwijking op de septembercirculaire als gevolg van een verwachte bijdrage in loon- en prijsontwikkeling. De afwijking op de septembercirculaire is respectievelijk,

- 3,33%, 3,60% en 2,99% ten opzichte van het voorgaande jaar. Waarbij compensatie ieder jaar naar verwachting lager wordt;
- In de personeelskosten is rekening gehouden met een jaarlijkse loonstijging. Hierbij is rekening gehouden met een jaarlijks gelijkblijvend gemiddeld percentage;
 - De exploitatie van Stark wordt aangevuld met een gemeentelijke bijdrage van maximaal 2 m€. De rijksbijdrage is in de meerjarenbegroting ieder jaar steeds voorzichtiger begroot. De personeelskosten SW jaarlijks een gelijkblijvende prijsontwikkeling is begroot. Hierdoor ontstaat er een negatief effect op de exploitatie van Stark, met als effect een jaarlijkse stijging in de gemeentelijke bijdrage

Indien bovenstaande punten en de kostenbesparing op personeelskosten begeleidend personeel gehaald worden, ontstaat er vanaf 2023 een positieve ontwikkeling op de gemeentelijke bijdrage in de exploitatie van Stark.

5 Bijlagen

5.1 Meerjarenbegroting na gemeentelijke bijdrage exploitatie

In onderstaand overzicht wordt de meerjarenbegroting uit paragraaf 4.3 weergegeven in een bedrijfsresultaat, exploitatieresultaat, subsidieresultaat en een resultaat na gemeentelijke bijdrage in de exploitatie en eventuele onttrekking uit de algemene bedrijfsreserve:

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beleids begroting 2023	Beleids begroting 2024	Beleids begroting 2025
Bruto omzet	7.642	7.367	7.069	6.760
Inkoopwaarde van de omzet	-735	-699	-664	-630
Brutomarge (a)	6.906	6.669	6.405	6.129
Overige opbrengsten	50	0	0	0
Overige opbrengsten (b)	50	0	0	0
Personeelskosten begeleidend personeel	-4.197	-4.022	-4.052	-4.063
Afschrijvingskosten	-298	-548	-548	-548
Huisvestingskosten	-791	-377	-388	-400
Indirecte productiekosten	-873	-829	-788	-749
Beheerskosten	-423	-415	-407	-398
Financiële lasten	-33	-84	-75	-68
Overige bedrijfskosten (c)	-6.615	-6.276	-6.257	-6.226
a+b+c Bedrijfsresultaat (d)	342	393	148	-97
Incidentele lasten (e)	-50	-50	-50	-50
d+e Exploitatieresultaat (f)	292	343	98	-147
Personeelskosten SW & Beschut Werken	-21.237	-20.569	-19.915	-19.276
Rijksbijdrage	17.862	17.331	16.729	16.066
Gemeentelijke bijdrage Beschut en vervoer	1.051	1.186	1.317	1.466
Subsidieresultaat (g)	-2.324	-2.051	-1.869	-1.744
f+g Resultaat voor bijdrage exploitatie (h)	-2.033	-1.708	-1.771	-1.891
Gemeentelijke bijdrage in exploitatie (i)	2.000	1.708	1.771	1.891
Onttrekking algemene bedrijfsreserve (j)	33	0	0	0
h+i+j Resultaat na bijdrage exploitatie (k)	0	0	0	0

5.2 Geprognosticeerde balans

In onderstaand overzicht wordt de geprognosticeerde balans weergegeven:

(bedragen * € 1.000)	Per 1-1- 2020	Per 31-12- 2020	Per 31-12- 2021	Per 31-12- 2022	Per 31-12- 2023	Per 31-12- 2024	Per 31-12- 2025
Vaste activa	3.192	2.893	3.030	3.030	12.780	12.530	12.280
Viottende activa	1.945	2.615	1.943	1.943	1.943	1.943	1.943
Totaal Activa	5.137	5.508	4.973	4.973	14.723	14.473	14.223
Eigen vermogen	1.505	2.402	1.642	1.609	1.609	1.609	1.609
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Langlopende schulden	1.558	1.005	819	633	10.477	10.076	9.746
Kortlopende schulden	2.074	2.101	2.512	2.731	2.637	2.788	2.868
Totaal Passiva	5.137	5.508	4.973	4.973	14.723	14.473	14.223

In de geprognosticeerde balans zijn wij ervan uitgegaan dat het positieve resultaat van 2020 wordt gedoteerd aan de algemene reserve van Stark tot op het niveau van de reserve op 1 januari 2019 (de start van Stark). Vanaf 2023 hebben we rekening gehouden met de aanschaf van een nieuw pand welke we financieren middels een hypothecaire lening.

5.3 Overzicht gemeentelijke en rijksbijdragen 2022-2025

Algemeen

De opdracht aan Stark is dat de deelnemende gemeenten niet meer dan maximaal 2 m€ aan gemeentelijke bijdragen per jaar betalen. De gemeentelijke bijdrage SW wordt bepaald aan de hand van het aantal Aja werkzaam bij Stark per gemeente. De bonuskorting bestaat uit 6% van de totale omzet die een gemeente besteedt bij Stark. In de bijdrage in onderstaande tabel is de bonuskorting verwerkt.

Bijdragen in exploitatie 2022

In onderstaand overzicht wordt de berekening 2022 van de gemeentelijke bijdrage per gemeente weergegeven.

Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdrage	Aja 2022	Gemeentelijke bijdrage	Bonus per gemeente	Correctie bonus per gemeente	Gemeentelijke bijdrage na correctie bonus	Rijksbijdrage
Hoogeveen	438	€ 1.547.703	€ -83.883	€ 166.222	€ 1.630.042	€ 17.861.538
Midden-Drenthe	97	€ 342.756	€ -116.490	€ 36.812	€ 263.077	
De Wolden	31	€ 109.541	€ -14.425	€ 11.765	€ 106.880	
Totaal	566	€ 2.000.000	€ -214.798	€ 214.798	€ 2.000.000	
Overig (buitengemeenten)	62					
Totaal	628					€ 19.861.538

Bijdrage in exploitatie meerjarenraming

In onderstaand overzicht wordt de verdeling van de gemeentelijke bijdrage per jaar weergegeven.

Gemeentelijke bijdrage	2022	2023	2024	2025
Hoogeveen	€ 1.630.043	€ 1.399.087	€ 1.447.654	€ 1.534.657
Midden-Drenthe	€ 263.077	€ 216.114	€ 229.041	€ 254.032
De Wolden	€ 106.880	€ 92.847	€ 94.514	€ 102.736
Totaal	€ 2.000.000	€ 1.708.048	€ 1.771.209	€ 1.891.425

5.4 Verdeling taakvelden

Taakveld 0.4 Overhead

Het onderstaande overzicht laat een weergave zien van het taakveld 0.4 Overhead.

(bedragen * € 1.000)	Beleids begroting 2022	Beheers begroting 2021	Verschil Bgr '22 - Bgr '21	Realisatie 2020
Bruto omzet	355	280	75	118
Overige opbrengsten	50	50	0	50
Incidentele baten	0	0	0	0
Totaal Baten	405	330	75	168
Inkoopwaarde van de omzet	0	0	0	0
Personeelskosten begeleidend personeel	1.883	2.025	-143	1.870
Afschrijvingskosten	46	46	0	126
Huisvestingskosten	158	154	5	146
Indirecte productiekosten	0	0	0	11
Beheerskosten	408	417	-8	329
Incidentele lasten	50	50	0	32
Financiële lasten	33	49	-16	30
Resultaat deelneming	0	0	0	58
Totaal Lasten	2.578	2.740	-162	2.602
Resultaat	-2.173	-2.411	238	-2.434

Als overheadkosten zijn de kosten opgenomen die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Brutomarge

De brutomarge is een doorbelasting van werkzaamheden van de afdeling Finance aan de deelnemingen.

Personeelskosten begeleiding overhead

De afdeling Middelen, waaronder Directie, Finance, HRM, Kwaliteit, Administratie, Inkoop en Huisvesting. Daarnaast de managers van de diverse leerwerkdelen en de manager van de werkwinkel worden gerekend als overhead.

Afschrijvingskosten

Dit betreft met name de afschrijving van de gebouwen, daarnaast een gedeelte van de inrichting ten behoeve van de afdeling Middelen.

Huisvestingskosten

In totaal is 20% van de huisvesting ten behoeve van de overhead, hierbij is gekeken naar oppervlakte en naar kosten met betrekking tot de kantoren.

Indirecte productiekosten

Alle directe en indirecte productiekosten zijn ten behoeve van het primair proces.

Beheerskosten

Alle beheerskosten komen ten laste van de overhead.